

1. Интегрисана превенција и контрола загађења – подношење захтева за издавање интегрисане дозволе, изглед и садржај интегрисане дозволе, регистар, критеријуми за одређивање најбоље доступних техника, обрасци и рокови

Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе ("Службени гласник РС", бр. 30 од 11. априла 2006, 32 од 30. марта 2016, 44 од 8. јуна 2018 - др. закон) ближе се прописују садржина, изглед и начин попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе, као и друга питања од значаја за подношење захтева.

Захтев за издавање интегрисане дозволе садржи:

I. Опште податке:

1. о захтеву,
2. о оператеру,
3. о постројењу и његовој околини,
4. врсти индустријске активности,
5. особљу и инвестиционим трошковима;

II. Резиме података о активности и издатим дозволама:

1. кратак опис активности за коју се интегрисана дозвола захтева,
2. подаци о планској и пројектној документацији за постројење (дозволе, одобрења, сагласности),
3. кратак извештај о значајним утицајима на животну средину;

III. Детаљни подаци о постројењу, процесима и процедурама:

1. локација,
2. управљање заштитом животне средине,
3. коришћење најбоље доступних техника,
4. коришћење ресурса,
5. емисије у ваздух,
6. емисије штетних и опасних материја у воде,
7. заштита земљишта и подземних вода,
8. управљање отпадом,
9. бука и вибрације,
10. процена ризика од значајних удеса,
11. мере за нестабилне (прелазне) начине рада постројења,
12. дефинитивни престанак рада постројења или његових делова,
13. нетехнички приказ података на којима се захтев заснива.

Захтев из садржи и прилоге, и то:

- 1) документацију прописану законом;
- 2) табеларне прегледе (дијаграме);
- 3) мапе и скице;
- 4) копије издатих дозвола, одобрења и сагласности и других докумената;
- 5) акционе планове III.4 – III.10.

Захтев за издавање интегрисане дозволе се подноси надлежном органу у два истоветна примерка у оригиналу, а прилози у оригиналу или у овереним копијама.

Садржина и изглед општег захтева и начин његовог попуњавања дати су на Обрасцу 1, који је дат уз правилник и чини његов саставни део.

Садржина и изглед захтева и начин његовог попуњавања за издавање интегрисане дозволе за активност интензивног узгоја свиња и живине, дати су на Обрасцу 2, који је дат уз правилник и чини његов саставни део.

Начин попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе

Образац захтева за издавање интегрисане дозволе попуњава се уписивањем одговора и података о свим питањима на следећи начин:

I. ОПШТИ ПОДАЦИ

1. О захтеву

Навести податке о врсти захтева за издавање интегрисане дозволе, односно да ли се исти односи на:

1. рад новог постројења и обављање његове активности;
2. рад и битне измене у раду, односно функционисању постојећег постројења;
3. престанак активности.

Захтев се попуњава и у случају ревизије дозволе, као и продужења важности дозволе.

Уз захтев се прилаже изјава којом се потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности.

Овом изјавом оператер се изјашњава и о могућности приступа јавности информацијама које садржи његов захтев, посебно о примени најбољих доступних техника.

Ако неки део захтева садржи поверљиве податке, односно податке које представљају пословну тајну, навести на који део захтева се то односи.

2. О оператеру

Одељак 2.1. до 2.4. Навести податке о оператеру, односно подносиоцу захтева, лицу за контакт, регистарском броју и датуму регистрације у регистар привредних субјеката. **Ако постоји разлика између оператера и правног лица чије је постројење**, потребно је навести и све податке о правном лицу (државно или друштвено предузеће и други привредни субјекти).

3. О постројењу и његовој околини

Одељак 3.1. до 3.7. Навести све опште информације и податке о постројењу и његовој околини (назив, адреса, лице за контакт, власник земљишта на коме се планира активност, власник главних и помоћних зграда и других објеката постројења, урбанистички услови, алтернативне локације ако постоје, околина која може бити погођена обављањем активности у случају

могућих значајних утицаја на животну средину или удеса). Детаљнији приказ садржан у Одељку III.

4. Врста индустријске активности

Идентификовати врсту активности, односно постројења, навести назив и редни број, у складу са чланом 2. Уредбе о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС”, број 84/05), односно из Прилога: Врсте активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола (нпр. 1. Производња енергије, 1.4. постројења за гасификацију угља и топлјење).

5. Особље и инвестициони трошкови

Одељак 5.1. У случају постојећег правног лица, односно постројења, навести податке о: капиталним инвестиционим трошковима, о броју запослених и о другим запосленим лицима, односно ангажованим за обављање постојеће активности, као и лицима која ће бити ангажована после подношења захтева за време редовног обављања активности.

Одељак 5.2. Навести капиталне трошкове за нове инвестиције на које се односи захтев, као и податке о броју запослених и о другим лицима која ће бити ангажована после подношења захтева за време редовног обављања активности.

II. РЕЗИМЕ ПОДАТАКА О АКТИВНОСТИ И ИЗДАТИМ ДОЗВОЛАМА

1. Кратак опис активности за коју се захтева интегрисана дозвола

Одељак 1.1. Дати кратак опис технолошког процеса, односно активности. Овај опис треба да пружи приказ значајних утицаја рада постројења на животну средину и омогући надлежном органу брз приступ информацијама о врсти и значају активности пре преласка на детаље.

Одељак 1.2. Навести нормалан број радних сати и дана у недељи за обављање активности, као и укупан број радних сати и дана годишње.

Одељак 1.3. За нова постројења навести планиран датум завршетка изградње, а за постојећа постројења планиран датум завршетка у случају значајније модернизације.

Одељак 1.4. **Капацитет производње је максимална могућа производња у току 24 часа/дан.**

Одељак 1.5. Навести планирани датум пуштања у рад новог постројења. За постојећа постројења треба навести датум када је постројење први пут пуштено у рад и датум када се очекују веће промене у раду постројења, у складу са Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада

постојећег постројења или активности прописаним условима („Службени гласник РС”, број 84/05) – попуњен Програм мера у прилогу.

Одељак 1.6. Навести број и врсту возила и учесталост њиховог уласка и изласка из постројења. За постојећа постројења треба дати актуелни приказ или очекивани приказ у будућности. Превоз укључује превоз особља, сировина, помоћних материјала, производа и отпада.

Одељак 1.7. Дати збирни преглед планираног коришћења сировина, помоћних материјала, енергије и воде (користити табеларне прегледе из Одељка III. 4).

Одељак 1.8. **Дати приказ трошкова за коришћење БАТ за нова/постојећа постројења, и/или планираних активности за достизање БАТ.** За постојећа постројења користити податке из табеларног приказа Програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности условима прописаним Законом (Одељак 1.5). Одељак 1.9. Навести разлоге подношења захтева и дати посебан опис планираних промена у раду постројења и његовом функционисању (нпр. доградња и проширење капацитета, промена технологије и сл.). Одељак 1.10. Навести све прописе, упутства, програме који су коришћени приликом попуњавања захтева и описа података.

2. Подаци о планској и пројектној документацији за постројење (дозволе, одобрења, сагласности)

Одељак 2.1. до 2.3. Навести све податке о: надлежним органима за планирање и изградњу и управљање водама; планским документима, урбанистичким плановима са подацима о урбанистичким условима за уређење простора, парцелацији и спровођење плана; пројекту и његовој укључености у просторно-развојни план; катастарски подаци о власништву над земљиштем и објектом; коришћењу вода; испуштању отпадних вода; постројењу за третман отпадних вода.

У овом одељку наводе се подаци о **свим издатим дозволама, односно одобрењима за: изградњу/пуштање у рад постројења, испуштање отпадних вода, рад постројења за третман отпадних вода.** Такође, наводе се подаци о постројењу за третман отпадних вода другог оператера ако је са њим закључен уговор о третману отпадних вода и прилаже копија уговора.

Прилажу се копије планских докумената, извод из катастра, скице, мапе, копије свих дозвола, одобрења и сагласности које се прибављају у поступку издавања одобрења за изградњу и пуштање у рад постројења

3. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину

Одељак 3.1. до 3.5. Ако оператер примењује **систем управљања заштитом животне средине**, приликом израде овог извештаја користи податке из годишњег извештаја предузећа, односно извештаја оцењивача (Одељак III. 2). Податке о стању животне средине, ако је могуће, прибавити од надлежних органа (државни мониторинг који воде републички, покрајински, локални органи), а ако не постоје релевантни подаци (релевантна мерна места), извршити циљана мерења и прибавити анализу и тумачење резултата. У извештај о стању квалитета животне средине укључити и податке о историји локације.

Одељак 3.1. Ваздух

Приказати стање квалитета ваздуха у време попуњавања захтева, укључујући метеоролошке услове и факторе. Дати упоредни преглед прописаних дозвољених концентрација појединих загађујућих материја у ваздуху и ако је могуће окарактерисати врсту ограничења за дато постројење (нарочито ако постоји програм заштите ваздуха).

Одељак 3.2. Воде

Приказати стање квалитета површинских вода, укључујући и хидролошке услове (приликом њиховог потенцијалног коришћења, односно потрошње) у подручју где се планира испуштање отпадних вода.

Приказати стање квалитета различитих нивоа подземних вода, укључујући опис хидрогеолошких услова. Ако оператер истовремено подноси захтев за коришћење (црпљење) подземних вода, прилаже хидрогеолошку документацију. Дати упоредни преглед прописаних дозвољених концентрација појединих загађујућих материја у подземним водама и ако је могуће окарактерисати врсту ограничења за дато постројење (нарочито ако се ограничења односе на услове коришћења подземних вода на одређеном подручју, нпр. зона заштите изворишта водоснабдевања).

Одељак 3.3. Земљиште и тло

Приказати податке о присуству опасних и штетних материја у земљишту, као и морфолошке карактеристике површинског слоја земљишта. Приказ треба да укључи емисије које потичу од постројења (**садашње или потенцијалне**). Дати упоредни преглед прописаних дозвољених концентрација појединих загађујућих материја у земљишту.

Одељак 3.4. Отпад

Приказати врсте и количине отпада које се производе, као и планиране начине поступања (спречавање настајања, редукција количина или штетних састојака, поновна употреба и рециклажа, третман, одлагање).

Одељак 3.5. Бука и вибрације

Приказати стање буке у окружењу постројења у односу на дозвољене нивое буке. Ако се ради о заштићеном подручју дати мапу (правце) простирања и утицаја буке.

Одељак 3.6. Ризик од удеса

Приказати стање сигурности (на основу извештаја о стању сигурности), ризике од могућих удеса и навести планове одговора на удес.

Одељак 3.7. Опис карактеристика утицаја. Дати збирни преглед о постојећим и очекиваним емисијама у ваздух, воду, земљиште, производњи отпада и емисијама буке, као и процену њиховог утицаја, односно процену ризика од удеса. При изради овог прегледа користити податке табеларног приказа из Одељака III. 5. до III. 9.

Овај преглед треба да укључи:

- кратак опис и податке о коришћењу ресурса (простор, биолошки ресурси, црпљење воде, дефицитарне сировине укључујући минералне);
- дефинисање значајних утицаја емисија на животну средину са посебним описом сваког медијума;
- подаци о утицају емисија на животну средину у целини;
- подаци о постојећим или могућим прекограничним утицајима.

Промене (очекиване или неочекиване) утицаја постројења на животну средину које могу бити проузроковане:

- радом постројења у нормалним условима (оптимални радни капацитет постројења и његових делова);
- променом у производњи или коришћењу других сировина у односу на уобичајене (планиране);
- радом постројења у условима смањеног капацитета (стање или захтеви тржишта и др.).

Анализа утицаја емисија се врши и у случају када оператер користи услуге других постројења за третман отпадних вода, пречишћавање гасова и управљања отпадом. Ако је могуће, анализа утицаја садржи и обрачуне утицаја (квантификацију), а ако то није могуће (нпр. процена прекограничних утицаја) даје се опис утицаја.

Опис карактеристика утицаја на животну средину у овом одељку (3.1. до 3.6) обухвата све информације неопходне за одређивање да ли постројење:

– нема утицаја на животну средину или не постоји ризик по здравље људи и животну средину;

– не прелази стандарде квалитета животне средине укључујући емисије гасова у ваздух, емисије буке и нејонизујућих зрачења.

Карактеристике утицаја на животну средину обавезно садрже:

Утицај на квалитет ваздуха:

1. ефекте емисија на околину у суседству;

2. ефекте прекограничног кретања загађујућих материја у ваздуху.

Утицај на квалитет вода:

1. утицај на површинске воде:

1.1. директни утицаји:

1.1.1. коришћење воде,

1.1.2. испуштање отпадних вода,

1.2. утицаји спољних система за третман отпадних вода;

1.3. ефекте прекограничног кретања загађујућих материја у водама;

2. утицај на подземне воде:

2.1. коришћење воде,

2.2. испуштање отпадних вода.

Утицај на земљиште и тло

Утицај од буке

Утицај на флору и фауну

Могући утицаји у случају индустријских удеса

III. ДЕТАЉНИ ПОДАЦИ О ПОСТРОЈЕЊУ, ПРОЦЕСИМА И ПРОЦЕДУРАМА

1. Локација

Одељак 1.1. до 1.7. Навести све податке о локацији постројења, националној референтној мрежи (**GRID – географска ширина и дужина**), повезаности локације са инфраструктуром региона и/или локалне самоуправе. Приложити мапе подручја, локације постројења и свих зграда, објеката, активности у оквиру подручја у одговарајућој размери и то:

– за подручја и локацију постројења, у размери 1:25.000 (јавне површине, заштићене зоне и објекти, индустријски и други објекти у околини постројења);

– за зграде, објекте и активности оператера у оквиру подручја, у одговарајућој размери (1:1.000, 1:5.000 или 1:10.000) на којој су приказани извори емисија.

Одељак 1.8. Навести све информације о начину коришћења суседних локација (намени, односно врсти постројења и активности које се

обављају). Ако се ради о резидентном или индустријском подручју, јавној површини и др. потребно је приложити мапу.

Ако се ради о посебно заштићеним подручјима, односно зонама, приложити мапе које приказују заштићено подручје, односно зоне и објаснити активности које су забрањене или ограничене на том подручју, односно зони, а које су утврђене актом о стављању под заштиту тог подручја.

2. Управљање заштитом животне средине

Одељак 2.1. Ако предузеће има усвојену политику заштите животне средине навести податке о томе.

Одељак 2.2. Ако предузеће примењује систем управљања заштитом животне средине (EMS) навести податке о примени тог система, укључујући податке о стандарду који се примењује, односно сертификованом систему (ISO 9000, ISO 14000), датуму сертификавања и верификације, оцењивачу који је верификовао систем и др.

Одељак 2.3. Ако предузеће примењује систем управљања заштитом животне средине (EMS) предузеће доставља надлежном органу копију годишњег извештаја о управљању заштитом животне средине.

Одељак 2.4. Навести детаљне информације о:

- управљачкој структури, укључујући организацију и одговорности у области заштите животне средине;
- процени о испуњавању услова заштите животне средине;
- управљању отпадом;
- руковању и складиштењу хемикалија;
- смањењу коришћења сировина и помоћних материјала;
- превенцији удеса, цурења опасних материја, плановима хитних мера;
- одржавању опреме, укључујући резервоаре за складиштење, канализациони систем, планове за уклањање опреме након престанка употребе.

Главни елементи EMS система су:

- политика заштите животне средине;
- дефинисање општих и посебних циљева;
- програм управљања заштитом животне средине;
- опис управљачке структуре која је у вези са предметном активности: одговорна лица; подела одговорности за примену EMS; одобрена и редовна обука у области заштите животне средине у складу са потребама; припрема и вођење документације о главним процедурама заштите животне средине; израда годишњег извештаја о EMS; прописана и стална комуникација између управљачке структуре и запослених у области заштите животне средине;

– израда и чување ажурираног регистра релевантних закона, других прописа и аката.

Наведени елементи EMS система могу допунити (заменити) податке наведене у одељцима 2.1. и 2.2. Препоручује се оператерима да раде на увођењу система ISO 14000 и развоју тог система ради укључивања у систем EMAS – систем управљања и контроле заштите животне средине.

3. Коришћење најбољих доступних техника

Одељак 3.1. Навести све податке о постројењу, производном процесу и процесу рада.

Одељак 3.2. Навести референтни БАТ који је коришћен за процену процеса производње (назив референтне организације и државе, датум издавања, разлози коришћења тог БАТ документа).

На сва нова постројења примењују се БАТ документи у складу са ИРПС Директивом.

Одељак 3.3. За постојећа постројења треба описати када производни процес захтева коришћење БАТ и образложити време потребно за примену БАТ. Ако се БАТ не захтева, навести разлоге и описати могући акциони план у односу на БАТ.

3.3.1. Описати опасне материје коришћене у процесу производње и на који начин је могуће извршити њихову замену (супституцију) за достизање БАТ.

3.3.2. Навести листу свих производних операција (јединица), укључујући дијаграме за сваку и додатне информације. Дијаграми треба да прикажу улаз сировина, хемикалија, воде, енергије, као и емисије и отпад. Навести информације о емисијама приликом започињања рада и заустављања рада постројења (детаљан ниво треба да буде усаглашен са надлежним органом пре достављања коначног захтева).

Такође, треба укључити податке о развоју и историји места (локацији).

За сваки процес рада описати до ког нивоа је технологија у складу са БАТ (као што је утврђено у ИРПС Директиви и ЕУ Референце Ноте) и/или описати акциони план како достићи БАТ ниво који је дефинисан у БАТ документима или прописане граничне вредности емисија. Ако ЕУ Референце Ноте нису доступне могу се користити и референтни БАТ документи других земаља (Данска, Ирска и др.).

Подаци о методама, технологијама и другим техникама за превенцију и смањење утицаја постројења на животну средину и њихово упоређење са БАТ захтевима, могу се приказати описно или табеларно (за елементе наведене у одељцима III. 4. до III. 10. захтева за издавање дозволе), на следећи начин:

БАТ захтеви утврђени референтним документима	Референтни документ (назив)	Усаглашеност са БАТ захтевима (да/не)	Акциони план (датум усвајања и позив на прилог)
1	2	3	4
III. 4. Коришћење ресурса			
4.1. Сировине и помоћни материјали			
4.2. Енергија			
1	2	3	4
III. 5. Емисије у ваздух			
III. 6. Емисије у воде			
III.7. Земљиште и подземне воде			
III. 8. Управљање отпадом			
III. 9. Бука и вибрације			
III. 10. Процена ризика од удеса			

У случају могућих прекограничних утицаја описују се методе за спречавање или смањење тог утицаја.

4. Коришћење ресурса

Описати коришћење ресурса и како је обезбеђено смањено коришћење сировина, помоћних материјала, енергије и воде кроз поновно коришћење, посебне технологије и др.

Одељак 4.1. Дати листу сировина и помоћних материјала, супстанци и препарата који се производе (као производ) или су коришћени у производњи. Листа треба да буде исцрпна и да укључи све материје које су

коришћене, а посредно и производе. Подаци о безбедности, токсичности, мирисима, као и други подаци морају бити приложени. **Посебну пажњу треба посветити материјалима и производима који садрже опасне материје као што је описано у Директиви 93/21/ЕЕС и мора бити специфицирано према ризику (Р ознака) за сваку супстанцу.**

Описати коришћење материјала у сваком процесу.

Додатне информације, ако су значајне могу бити посебно описане и/или приложене.

4.1.1. Дати листу резервоара за складиштење: годину производње, фабрички број, назив произвођача, садржај, врсту и величину (димензије, запремина, притисак, намена), датум и резултате последње провере (назив лица које је извршило проверу), локацију на месту и раздаљину од канализационог колектора, начин на који је обезбеђена заштита од загађивања земљишта и подземља.

Одељак 4.2. Навести податке о укупној потрошњи енергије за обављање активности, а нарочито:

- приказати потрошњу енергије и горива према одређеним категоријама;
- одвојено приказати, ако је могуће, потрошњу енергије у оквиру различитих делова активности;
- описати мере за смањење потрошње енергије;
- описати мере за смањење емисије при коришћењу енергената;
- дати опис постројења за третман, укључујући скицу система за третман;
- описати процес производње енергије;
- одвојено приказати производњу енергије по одређеним категоријама;
- описати ефикасност производње енергије.

Одељак 4.3. Навести податке о укупном коришћењу, односно потрошњи воде, а нарочито:

- одвојено приказати коришћење воде у различитим деловима активности;
- одвојено приказати потрошњу воде по одређеним категоријама: површинске воде, подземне воде, рециркулисана вода;
- описати мере за смањење потрошње воде.

Одељак 4.4. Приложити копије свих акта о праву коришћења ресурса (сировина, помоћних материјала, енергије и воде).

5. Емисије у ваздух

Описати следеће: постојећи систем за третман, изворе загађивања, мирисе, концентрацију загађујућих материја, утицај на животну средину у околини постројења, као и мониторинг и контролу емисија.

Предложити квантитативне и квалитативне вредности емисија у ваздух узимајући у обзир прописане граничне вредности, локалне услове животне

средине (нпр. квалитет животне средине, програми за заштиту ваздуха и др.).

Одељак 5.1. Потпуна процена постојећег система за третман загађујућих материја, као и планирани програм унапређења за достизање ВАТ стандарда.

Одељак 5.2. Доставити све податке о тачкастим изворима емисија у ваздух. Табеле морају бити комплетирани. Укључити збирну листу тачкастих извора емисија, заједно са мапама, цртежима и пратећом документацијом. Дати план достизања прописаних вредности емисија, као и детаљан опис и шематски приказ система.

Одељак 5.3. Исказати збирно податке о фугитивним изворима загађивања, контролним мерама и информације о њиховом утицају на животну средину. Приложити пуне податке и пратеће информације, као и одговарајуће шеме. Фугитивне и дифузне емисије су оне емисије које не потичу од тачкастих извора загађивања (резидуи из резервоара, за време отварања резервоара, отварања прозора, недовољно чврсте амбалаже и др.).

Одељак 5.4. Исказати мирисе и материје од којих потичу, карактеристике и мере за њихово смањење.

Одељак 5.5. Дати збирне податке и процену утицаја постојећих или предложених емисија на животну средину, укључујући и друге медије, осим ваздуха.

Дати пуне податке о моделирању распрострања (дисперзије) емисија у атмосферу.

Одељак 5.6. и 5.7. Дати преглед и описати мониторинг емисија и контролне мере које се планирају у будућности (опрема, контролни параметри, граничне вредности, врсте мера, валидност, време мерења, извештавање, узорковање, распоред мерних места, учесталост, метод анализе, ко врши и потврђује анализу и др.).

6. Емисије штетних и опасних материја у воде

Одељак 6.1. Описати следеће: постојећи систем за третман, постројења за третман, количине отпадних вода, испуштање воде за хлађење у животну средину, утицај на квалитет водних тела, као и мониторинг и контролу емисија.

Предложити квантитативне и квалитативне вредности емисија у површинске воде узимајући у обзир прописане услове за квалитет отпадних вода, као и квалитет локалних услова животне средине.

Одељак 6.1.1. Потпуна процена постојећег система за третман отпадних вода које се испуштају у површинске воде. Захтева се програм унапређења ка достизању ВАТ стандарда. Ово треба да укључи планове за достизање циљева и временски распоред, заједно са опцијама за модификовање,

доградњу или замену система утврђених ВАТ упутствима, ради довођења емисија испод граничних вредности.

Одељак 6.1.2. Навести све информације о систему за одвођење отпадних вода у систем за сакупљање, укључујући било који систем за третман, са шемама у прилогу.

Укључити мапу система за сакупљање отпадних вода и навести следеће:

– материјал цевовода;

– старост;

– датум последњег прегледа, резултате и назив лица које је вршило проверу.

Ако се отпадне воде испуштају у постојећи канализациони систем, навести локални пропис о дозвољеним врстама и количинама (концентрацијама) штетних материја које се могу испустити у канализациони систем, усаглашеност са прописаним вредностима, динамику мерења и контроле, извештавање и друге релевантне податке.

Одељак 6.1.3. Збирна листа места испуштања, заједно са мапама, цртежима и пратећом документацијом. Податак о протоку је такође део прилога. Дати детаљну листу опасних материја са листе I и II Директиве ЕУ 76/464/ЕЕС и 80/68/ЕЕС о испуштању у подземне воде.

Описати испуштање воде за хлађење, навести количину и мере за њено смањење и температуру.

Одељак 6.1.4. Дати збирне податке и процену утицаја постојећих или предложених емисија на животну средину, укључујући и друге медијуме, осим вода.

Пуне податке о процени и друге релевантне информације о реципијенту треба доставити као прилог, као и уобичајене анализе квалитета вода у реципијенту, односно водном телу.

Дати збирне податке и процену утицаја постојећих или предложених емисија на постројење за третман и на животну средину, укључујући и друге медијуме, осим вода.

Ово може захтевати повећан капацитет постројења за третман, измене у третману или процену последица које испуштање отпадних вода може имати на квалитет муља.

Навести утицај воде за хлађење на температуру околине.

Одељак 6.1.5. и 6.1.6. Описати мониторинг, контролне мере и извештавање.

7. Заштита земљишта и подземних вода

Збирни приказ података о површинској и подземној контаминацији и/или контаминацији подземних вода, прошлој и садашњој, на или испод места.

Приложити пуне податке, укључујући истраживачке студије, процене или извештај, резултате мониторинга, локацију и мерну опрему, планове, цртеже, и другу пратећу документацију.

У ретким ситуацијама и само у случају емисија опасних материја у земљиште и подземне воде, неопходна информација о последицама и њиховом утицају мора да обухвати:

- збирне податке о свим директним емисијама на или у земљиште и подземне воде; – одлагање на депоније се одвојено исказује у Одељку 8.
- пуне податке о месту испуштања или областима (у случају ширења у простор), заједно са мапама, цртежима и пратећом документацијом;
- податке о опасним материјама са листе I и II ЕУ Директиве 80/68/ЕЕС;
- податке о систему за третман, укључујући одговарајуће скице.

8. Управљање отпадом

Детаљно описати управљање отпадом од сакупљања до коначног одлагања. Одељак 8.1. Приложити план управљања отпадом.

Одељак 8.2. до 8.10. Навести све податке о врстама отпада, сакупљању, превозу и примаоцу отпада (ознака, назив, класа, укупна количина, извори) који оператер планира да произведе. Навести врсту процесирања и одлагања отпада (метод, локација, количина и др.).

За отпад одложен off-site, приложити детаље о транспорту отпада, називу лица које преузима отпад, третману, локацији и коначном одлагању, као и дозволе и уговоре.

За отпад који треба одложити на депонију, дати пуне податке о месту одлагања (локација, мапе, геолошки, хидролошки услови, радни план, збрињавање по затварању и др.), као и податке о оператеру депоније.

Дати податке и процену утицаја постојећег или предложеног одлагања на депонију, укључујући све медијуме животне средине.

Дати пуне податке о поступању са опасним отпадом на месту настанка.

Навести податке о контроли и мерењу, анализама отпада (узорковање, карактеризација, класификација и категоризација). Приложити извештај о извршеном испитивању отпада, са уверењем о ознаци отпада, класи и категорији и др.

9. Бука и вибрације

Дати опис постојећег система, начина за смањење буке, изворе буке, опис мониторинга и контроле емисија. Описати планирани програм унапређења ка достизању ВАТ стандарда. Ово треба да укључи план за достизање циљева и временски распоред, заједно са опцијама за модификовање, доградњу или замену система.

Одељак 9.1. и 9.2. За сваки извор буке попунити табелу. Ако је могуће приложити посебан извештај.

Одељак 9.3. и 9.4. Исказати ниво буке на прописаној раздаљини, ниво буке на осетљивим локацијама, суседним (најближим) објектима, навести корекционе факторе за срачунати меродавни ниво импулса, период емисије, навести опрему за мерење и број извештаја о еталонирању, датум последњег еталонирања и др. Приложити мапе, дијаграме, пратеће документе, укључујући податке о смањењу нивоа буке и предложеним мерама, извештавање. Уколико је потребно, исказати и вибрације у посебној табели.

10. Процена ризика од значајних удеса

Описати мере за спречавања удеса. Приложити процену ризика, са планом заштите од удеса, односно планом хитних мера.

11. Мере за нестабилне (прелазне) начине рада постројења

Описати мере за нестабилне, односно прелазне начине (моделе) рада постројења у случају:

- ако активност припада категорији активности са значајним ризиком за почетак рада постројења;
- дефекта цурења (обим ризика и планиране мере за прекид рада или наставак рада);
- тренутног заустављања (непланиран прекид рада у хитним и другим случајевима);
- обуставе рада (планиран прекид рада због потреба ремонта и у другим случајевима).

12. Дефинитивни престанак рада

Описати мере у случају дефинитивног престанка рада и враћања локације у првобитно стање (санација, ремедијација и др.).

13. Нетехнички приказ података на којима се заснива захтев за издавање интегрисане дозволе

Нетехнички приказ података на којима се захтев заснива чини посебан део захтева оператера за издавање интегрисане дозволе. Овај приказ треба да буде написан нетехничким језиком и једноставан за разумевање и коришћење, ради пружања основних информација о врсти активности, односно постројењу, за које се подноси захтев за издавање интегрисане дозволе, као и његовог утицаја на животну средину.

Потребно је да нетехнички приказ садржи све податке из Одељка III 13.

Препоручује се да нетехнички приказ садржи кратке описе кључних података. Одељак под тачком 13.3.4. треба да садржи листу главних ВАТ захтева (технички и технолошки детаљи) и напомену о степену усаглашености оператора са овим захтевима. Посебно навести које кораке ће оператор предузети ради прилагођавања рада постројења прописаним условима.

Нетехнички приказ садржи информације о подацима за које је оператор изјавио да представљају пословну тајну и за које треба ограничити приступ јавности.

Прилог:

1. Документација коју оператор доставља на основу члана 9. Закона;
2. Табеларни прегледи (дијаграми) / Одељак III. 4. до III. 9;
3. Мапе и скице;
4. Копије издатих дозвола, одобрења и сагласности и др.;
5. Акциони планови / Одељак III. 4 – III. 10.a

Правилником о садржини и изгледу интегрисане дозволе („Службени гласник РС”, број 30 од 11. априла 2006. године) ближе се прописује садржина и изглед интегрисане дозволе.

Основну садржину интегрисане дозволе чине подаци који се односе на:

I. Опште податке:

1. општи подаци о интегрисаној дозволи,
2. општи подаци о постројењу,
3. напомене о поверљивости података и информација,
4. информација о усаглашености;

II. Активност за коју је захтев поднет и оцену захтева:

1. кратак опис активности за коју је захтев поднет,
2. опис локације на којој се активност обавља,
3. постојеће дозволе, одобрења и сагласности,
4. главни утицаји на животну средину,
5. коментари/мишљења,
6. процена захтева;

III. Услов:

1. важност интегрисане дозволе и рок за подношење новог захтева,
2. рад и управљање постројењем,
3. коришћење ресурса,
4. заштита ваздуха,
5. отпадне воде,
6. заштита земљишта и подземних вода од загађивања,
7. управљање отпадом,
8. бука и вибрације,
9. спречавање и одговор на удес,
10. нестабилни (прелазни) начини рада,
11. дефинитивни престанак рада постројења или његових делова,
12. извештавање, учесталост извештавања и институције које треба извештавати.

Интегрисана дозвола садржи и податке који се односе на:

1. назив надлежног органа,
2. регистарски број дозволе и датум,
3. име и презиме овлашћеног лица и потпис,

4. име и презиме обрађивача дозволе,
5. основне податке о оператеру,
6. правну поуку.

Интегрисана дозвола садржи прилоге, и то:

- 1) листу докумената: захтев за издавање дозволе и документацију која је поднета уз захтев, са назнаком датума подношења, мапе, планове, скице и др.;
- 2) податке о учешћу јавности, органа аутономне покрајине, локалне самоуправе и других органа и организација, састанцима са оператером и другим субјектима и др.;
- 3) нетехнички приказ података на којима се захтев заснива;
- 4) листу правних прописа.

Садржина и изглед интегрисане дозволе дати су на Обрасцу 1.

Интегрисана дозвола садржи податак о периоду на који се дозвола издаје.

У дозволи из става 1. овог члана наводи се податак да је дозвола издата на период од десет година или да је издата на период краћи од десет година.

ПРИМЕР РЕШЕЊА О ИЗДАВАЊУ ИНТЕГРИСАНЕ ДОЗВОЛЕ

Образац 1

[Надлежни орган]

Број [_____]

Датум [_____]

На основу члана 15. став 4. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник Републике Србије”, број 135/04) и члана 192. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ”, број 33/97 и 31/01), а решавајући о захтеву оператера [_____] за издавање интегрисане дозволе, број [_____] од [_____] године, [_____] доноси

РЕШЕЊЕ

о издавању интегрисане дозволе

Издаје се интегрисана дозвола рег. број [_____] оператеру [_____] из [_____] за рад целокупног/дела постројења [_____] и обављање активности [_____] на локацији [_____] у [_____] и утврђује следеће, и то:

I. ОПШТИ ПОДАЦИ

1. Општи подаци о интегрисаној дозволи
2. Општи подаци о постројењу
3. Напомене о поверљивости података и информација
4. Информација о усаглашености

II. АКТИВНОСТ ЗА КОЈУ ЈЕ ЗАХТЕВ ПОДНЕТ И ОЦЕНА ЗАХТЕВА

1. Кратак опис активности за коју је захтев поднет
2. Опис локације на којој се активност обавља
3. Постојеће дозволе, одобрења и сагласности
4. Главни утицаји на животну средину
5. Коментари/мишљења
 - 5.1. Органа аутономне покрајине
 - 5.2. Органа локалне самоуправе (општина/град)
 - 5.3. Јавних и других институција
 - 5.4. Надлежних органа других држава у случају прекограничног загађивања
 - 5.5. Представника заинтересоване јавности

6. Процена захтева

6.1. Примена најбоље доступних техника

6.2. Коришћење ресурса:

Сировине

Помоћни материјали

Вода

Енергија

Друго

6.3. Емисије у ваздух и њихов утицај на животну средину

6.4. Емисије у воду и њихов утицај на животну средину

6.5. Заштита земљишта

6.6. Управљање отпадом

6.7. Бука и вибрације 6.8. Ризик од удеса и план хитних мера

6.9. Процена мера у случају престанка рада постројења

6.10. Закључак процене

III. УСЛОВИ

1. Важност интегрисане дозволе и рок за подношење новог захтева

1.1. Важност

1.2. Рок за подношење новог захтева

2. Рад и управљање постројењем

2.1. Рад и управљање

2.2. Радно време

2.3. Услови за управљање заштитом животне средине

3. Коришћење ресурса

3.1. Сировине

Помоћни материјали

Друго

3.2. Вода

3.3. Енергија

4. Заштита ваздуха

4.1. Процес рада и постројења за третман

4.2. Граничне вредности емисија

4.3. Тачкасти извори емисија

4.4. Дифузни извори емисија

4.5. Мириси

4.6. Концентрација загађујућих материја у ваздуху и утицај на квалитет ваздуха (граничне вредности емисија)

4.7. Контрола и мерење које врши оператер

4.8. Извештавање

5. Отпадне воде

- 5.1. Процес рада и постројења за третман
- 5.2. Граничне вредности емисија
- 5.3. Концентрације штетних и опасних материја у водама
Водна тела примају испуштене отпадне воде
- 5.4. Контрола и мерење које врши оператер
- 5.5. Извештавање
- 6. Заштита земљишта и подземних вода од загађивања**
- 7. Управљање отпадом**
- 7.1. Производња отпада
- 7.2. Сакупљање и одвожење отпада
- 7.3. Привремено складиштење отпада
- 7.4. Превоз отпада
- 7.5. Прерада отпада, третман и рециклажа
- 7.6. Одлагање отпада
- 7.7. Контрола отпада и мере
- 7.8. Узорковање отпада
- 7.9. Документовање и извештавање
- 8. Бука и вибрације
- 8.1. Процес рада и помоћна опрема
- 8.2. Врсте емисија
- 8.3. Контрола и мерење (места, учесталост, методе)
- 8.4. Извештавање
- 9. Спречавање удеса и одговор на удес
- 9.1. Извештавање у случају удеса
- 10. Нестабилни (прелазни) начини рада
- 11. Дефинитивни престанак рада постројења или његових делова
- 12. Извештавање
- 12.1. Учесталост извештавања
- 12.2. Институције којима се достављају извештаји

ПРИЛОЗИ:

- 1) Листа докумената
 - 2) Нетехнички приказ података на којима се захтев заснива
 - 3) Листа правних прописа
- Трошкове поступка издавања интегрисане дозволе у износу од [] динара сноси оператер.

Правилником о садржини и начину вођења регистра издатих интегрисаних дозвола („Службени гласник РС”, број 69 од 9. августа 2005. године), ближе се прописује садржина и начин вођења регистра издатих интегрисаних дозвола - регистар.

Дозволе се уписују у регистар који води орган надлежан за њихово издавање. Регистар се води као јавна књига.

Регистар чини главна књига са збирком исправа.

Регистар се може водити у електронској форми.

Регистар се води ажурно и контролише најмање једанпут годишње, о чему лице овлашћено за вођење регистра подноси извештај.

Главна књига је величине 30 x 25 cm, чији су листови обележени редним бројевима, оверени и прошивени јемствеником.

Главна књига садржи:

- 1) регистарски број;
- 2) број досијеа;
- 3) назив постројења или активности за које је издата дозвола;
- 4) назив оператера и регистарски број или име и лични број;
- 5) назив органа који је издао дозволу;
- 6) број и датум издавања дозволе;
- 7) рок важности дозволе;
- 8) податке о локацији на којој се налази постројење и географске координате;
- 9) услове утврђени дозволом;
- 10) податке о променама (промена оператера/пренос дозволе, одузимање дозволе, продужење рока важности, поновно разматрање/ревизија);
- 11) напомене.

Образац главне књиге одштампан је уз правилник и чини његов саставни део.

Збирка исправа на основу којих се подаци уписују у главну књигу чува се у нумерисаним омотима (досијеима) за сваку издату дозволу.

Збирка исправа садржи захтев за издавање дозволе са пратећом документацијом.

На спољашњој страни омота уписују се регистарски број и назив постројења или активности.

Свака издата дозвола уписује се у главну књигу на посебној страни регистра. Ако простор за уписивање није довољан, на крају стране се повлачи водоравна линија са назнаком странице на коју се преносе подаци.

Ако се у главну књигу погрешно упишу подаци, лице овлашћено за вођење регистра дужно је да одмах изврши исправку. Исправка података се врши тако што се погрешно уписан текст превуче линијом да остане читак, а исправка се уписује у слободном простору стране.

Брисање података из регистра врши се ако је дозвола одузета.

Брисање се врши превлачењем дијагоналне линије преко свих рубрика обрасца и уписивањем у рубрику „напомене” да је дозвола брисана из регистра, број акта на основу кога је извршено брисање и датум брисања.

Упис и брисање података из регистра врши се најкасније у року од 30 дана од дана достављања одговарајућег акта. Све врсте уписа, исправки и брисања из регистра обавља и оверава потписом лице овлашћено за вођење регистра.

Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Службени гласник РС”, број 84 од 4. октобра 2005. године) прописује се ближа садржина програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима за издавање интегрисане дозволе.

Програм мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима садржи:

- 1) опис мере, односно мера које треба да буду предузете за прилагођавање рада постројења или активности;
- 2) временски распоред почетка и завршетка планираних мера;
- 3) опис очекиваних резултата планираних мера;
- 4) опис начина контроле планираних мера;
- 5) временски распоред и годишње трошкове мера.

Садржина програма мер дата је на Обрасцу – Програм мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима.

**Програм мера
прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима**

Табела 1: Мере

Бр.	Мере	Трошкови	Почетак мере	Завршетак мере	Резултати мере	Метод контроле

Опис мере, односно мера које треба да буду предузете за прилагођавање рада постројења или активности прописаним условима

Трошкови: Опис трошкова мере (или мера)

Почетак: Датум (месец/година) за коју је планиран почетак вршења мере

Завршетак: Датум (месец/година) за коју је планиран завршетак или извршење мере

Резултат: Опис посебних резултата који се очекују (нпр: смањење емисија)

Метод

контроле: Опис начина на који се предузета мера контролише

Табела 2: Временски распоред и годишњи трошкови мера из Табеле 1.

Бр.	Мере	Трошкови по годинама				
		година*	година*	година*	година*	година*

Уредбом о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета, као и за одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи („Службени гласник РС”, број 84 од 4. октобра 2005. године) утврђују се критеријуми за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета животне средине, као и за одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи.

Критеријуми за одређивање најбољих доступних техника за рад постројења и обављање активности за које се издаје интегрисана дозвола (у даљем тексту: дозвола) су техничке карактеристике постројења, његов географски положај, услови животне средине на конкретној локацији, корист и трошкови примене тих техника, принцип предострожности, посебни захтеви, као и критеријуми који се односе на:

- 1) примену технологије која производи минимум отпада;
- 2) примену мање опасних материја;
- 3) могућност поновног коришћења и рециклирања материја које се стварају и користе у процесу и у третману отпада;
- 4) сличне и упоредиве процесе, уређаје или методе радних операција који су већ успешно проверени у индустријским размерама;
- 5) технолошки напредак и промене у научном знању и разумевању;
- 6) природу, утицаје и обим датих емисија;
- 7) датуме почетка стављања у погон нових или постојећих постројења;
- 8) временски период потребан за увођење најбоље доступне технике;
- 9) планирану потрошњу и карактеристике сировина (укључујући воду) које се користе у процесу и на њихову енергетску ефикасност;
- 10) спречавање или смањење укупног утицаја емисија на животну средину и могућих ризика;
- 11) спречавање удеса и смањење њихових последица на животну средину;
- 12) праћење најновијих информација о најбољим доступним техникама.

Ако примена најбољих доступних техника не обезбеђује прописане стандарде квалитета животне средине, дозволом се утврђују додатне мере према критеријумима утврђеним у програму примене стандарда квалитета животне средине или програму смањења загађивања на одређеном подручју или на територији Републике, и то:

- 1) резултатима за смањење загађивања;
- 2) граничним вредностима емисија за одређене материје на одређеном подручју;
- 3) забрани емисија одређених загађујућих материја на одређеном подручју;

- 4) примени приоритетних мера за смањење емисија које потичу из појединих привредних грана (енергетика, пољопривреда, шумарство, транспорт и др.);
- 5) финансијским изворима за спровођење мера;
- 6) могућности примене других мера за унапређење квалитета животне средине.

Граничне вредности емисије јесу дозволом утврђене количине материја и/или интензитет њиховог испуштања у животну средину, изражене у концентрацијама и/или нивоима емисије чије повећање у одређеном временском периоду или у оквиру нормалног функционисања постројења није дозвољено.

Ради обезбеђивања еквивалентног нивоа заштите животне средине као целине и спречавања виших нивоа загађења у животној средини граничне вредности емисије утврђују се према следећим критеријумима, и то:

- 1) врсти загађујућих материја или групи материја које се испуштају у животну средину и које се узимају у обзир ако су од значаја за одређивање граничних вредности емисија;
- 2) природи загађујућих материја и њиховом потенцијалу да преносе загађење из једног медијума животне средине у други;
- 3) месту испуштања материје или групе материја из постројења, уз занемаривање било каквог њиховог разређивања, односно разблаживања;
- 4) врсти процеса у постројењу или поједином делу постројења;
- 5) утицају уређаја за пречишћавање воде код посредног испуштања загађујућих материја у воду;
- 6) примени најбољих доступних техника, укључујући техничке карактеристике постројења, његов географски положај и услове животне средине на конкретној локацији;
- 7) резултатима који се постижу применом најбољих доступних техника.

Врсте загађујућих материја одређене су у Индикативној листи главних загађујућих материја.

Граничне вредности емисија могу бити строжије од граничних вредности утврђених посебним прописима и могу се допунити или заменити еквивалентним параметрима или техничким мерама.

Надлежни орган узима у обзир референтне вредности приликом доношења одлуке о издавању дозволе и одређивању услова за примену најбољих доступних техника, као и приликом контроле активности која доводи до загађивања.

Индикативна листа главних загађујућих материја

ВАЗДУХ

- 1) сумпор-диоксид и друга сумпорна једињења
- 2) оксиди азота и друга азотна једињења
- 3) угљен-моноксид
- 4) испарљива органска једињења
- 5) метали и њихова једињења
- 6) прашина
- 7) азбест (лебдеће честице, влакна)
- 8) хлор и његова једињења
- 9) флуор и његова једињења
- 10) арсен и његова једињења
- 11) цијаниди
- 12) материје и препарати за које је доказано да имају канцерогене или мутагене особине или које преко ваздуха могу утицати на репродукцију
- 13) полихлоровани дибензодиоксини и полихлоровани дибензофурани

ВОДА

- 1) органохалогена једињења и материје које могу стварати таква једињења у воденом окружењу
- 2) органофосфорна једињења
- 3) органокалајна једињења
- 4) материје и препарати за које је доказано да имају канцерогене или мутагене особине или које преко воденог окружења могу утицати на репродукцију
- 5) постојани угљоводоници и постојане и биоакумулативне органске токсичне материје
- 6) цијаниди
- 7) метали и њихова једињења
- 8) арсен и његова једињења
- 9) биоциди и производи намењени заштити биља
- 10) материјали у суспензији
- 11) материје које потпомажу еутрофикацију (посебно нитрати и фосфати)
- 12) материје које неповољно утичу на равнотежу кисеоника (и које се могу мерити применом параметара као што су БПК – биохемијска потрошња кисеоника, ХПК – хемијска потрошња кисеоника итд.)

Уредбом о утврђивању Програма динамике подношења захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС”, број 108 од 25. новембра 2008.године) био је дефинисан Програм динамике подношења захтева за издавање интегрисане дозволе.

Програма динамике подношења захтева за издавање интегрисане дозволе били су утврђени рокови у оквиру којих се подносе захтеви за издавање интегрисане дозволе, по врстама активности и постројења.

ПРОГРАМ ДИНАМИКЕ ПОДНОШЕЊА ЗАХТЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ИНТЕГРИСАНЕ ДОЗВОЛЕ

Овим програмом били су дефинисани рокови у оквиру којих се подносе захтеви за издавање интегрисане дозволе, по врстама активности и постројења, одређених Уредбом о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС”, број 84/05). Оператер је могао поднети захтев за издавање интегрисане дозволе и пре рока утврђеног овим програмом.

II. РОКОВИ У ОКВИРУ КОЈИХ СЕ ПОДНОСЕ ЗАХТЕВИ ЗА ИЗДАВАЊЕ ИНТЕГРИСАНЕ ДОЗВОЛЕ

1. Децембар 2009. године – фебруар 2010. године

Индустрија минерала – Постројења за производњу цементног клинкера у ротационим пећима, производног капацитета који прелази 500 t дневно.

2. Март 2010. године – април 2010. године

Индустрија минерала – Постројења за производњу креча у ротационим пећима, производног капацитета који прелази 50 t дневно или у другим пећима, чији производни капацитет прелази 50 t дневно.

3. Мај 2010. године – септембар 2010. године

Индустрија минерала:

1) постројења за израду стакла, укључујући стаклена влакна, са капацитетом топљења који прелази 20 t дневно;

2) постројења за топљење минералних материја, укључујући производњу минералних влакана, са капацитетом топљења који прелази 20 t дневно;

3) постројења за производњу керамичких производа печењем, а нарочито црепа, цигле, ватросталне опеке, плочица, керамичког посуђа или порцелана, са производним капацитетом који прелази 75 t дневно, и/или са капацитетом пећи који прелази 4 m³, са густином пуњења по пећи која прелази 300 kg/m³.

4. Октобар 2010. године – март 2011. године

Остале активности:

1) Постројења за прераду хране, укључујући:

(а) кланице са производним капацитетом већим од 50 t на дан;

(б) третман и обрада одређена за производњу прехранбених производа из:
– животињских сировина (изузев млека) са производним капацитетом финалних производа већим од 75 t на дан;

– биљних сировина са производним капацитетом финалних производа већим од 300 t на дан (просечна тромесечна вредност);

(в) третман и прерада млека, код којих је количина примљеног млека већа од 200 t на дан (просечна годишња вредност);

2) постројења за одлагање и рециклажу животињских трупа и животињског отпада са капацитетом третмана већим од 10 t на дан;

3) постројења за товљење живине или свиња са више од:

(а) 40.000 места за живину;

(б) 2.000 места за свиње за расплод (тежине преко 30 kg);

(в) 750 места за крмаче.

5. Април 2011. године – септембар 2011. године

Остале активности:

1) Индустријски погони за производњу:

(а) пулпе из дрвета или других влакнастих материјала;

(б) папира и картона, са производним капацитетом који прелази 20 t на дан;

2) постројења за предтретман (операције као што су прање, бељење итд.) или бојење предива или текстила, чији производни капацитет прелази 10 t на дан;

3) постројења за штављење коже, производног капацитета изнад 12 t финалних производа на дан;

4) постројења за производњу угљеника или електрографита, инсинерацијом или графитизацијом.

6. Октобар 2011. године – март 2012. године

Производња и прерада метала:

1) постројења за печење или синтеровање металне руде (укључујући сулфидну руду);

2) постројења за производњу сировог гвожђа или челика (примарно или секундарно топљење) укључујући континуално ливење, са капацитетом који прелази 2,5 t/h;

3) постројења за прераду у црној металургији:

(а) топле ваљаонице са капацитетом изнад 20 t/h сировог челика;

(б) ковачнице са аутоматским чекићима чија енергија прелази 50 kJ по једном чекићу, код којих употребљена топлотна снага прелази 20 MW;

(в) примена растопљених металних превлака, са улазом који прелази две t/h сировог челика;

4) Ливница црне металургије са производним капацитетом преко 20 t на дан;

5) Постројења:

(а) за производњу обојених сирових метала из руде, концентрата или секундарних сировина путем металуршких и хемијских процеса или електролитичким процесима;

(б) за топљење, укључујући и легирање обојених метала, као и производе добијене поновном прерадом (рафинација, ливење итд.), са капацитетом топљења од преко четири т дневно за олово и кадмијум или 20 т дневно за све остале метале;

б) Постројења за површинску обраду метала и пластичних материјала коришћењем електролитичких или хемијских процеса, где запремина каде за третман прелази 30 m³.

7. Април 2012. године – децембар 2012. године

Хемијска индустрија – Производња у категоријама делатности које се налазе у овом одељку односи се на индустријску производњу у којој се примењује хемијска обрада материја или група материја наведених у одељцима 4.1 до 4.6. Уредбе о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС”, број 84/05) и то:

1) Хемијска постројења за производњу основних органских хемикалија као што су:

(а) прости угљоводоници (линеарни или циклични, засићени или незасићени, неароматични или ароматични);

(б) угљоводоници који садрже кисеоник, као што су алкохол, алдехиди, кетони, карбоксилне киселине, естри, ацетати, етри, пероксиди, епоксидне смоле;

(в) сумповани угљоводоници;

(г) азотовани угљоводоници, као што су амини, амиди, азотаста једињења, азотна једињења или нитратна једињења, нитрили, цијанати, изоцијанати;

(д) угљоводоници који садрже фосфор;

(ђ) халогенизовани угљоводоници;

(е) органо-метална једињења;

(ж) пластични материјали (полимерна синтетичка влакна или влакна на бази целулозе);

(з) синтетичка гума;

(и) боје и пигменти;

(ј) површински активне материје и сурфактанти;

2) Хемијска постројења за производњу основних неорганских хемикалија, као:

(а) гасови, као што су амонијак, хлор или хлороводоник, флуор или флуороводоник, угљендиоксиди, сумпорна једињења, азотови оксиди, водоник, сумпордиоксид, угљентетрахлорид;

(б) киселине, као што су хромна киселина, флуороводонична киселина, фосфорна киселина, азотна киселина, хлороводонична киселина, сумпорна киселина, олеум, сумпораста киселина;

(в) базе, као што су амонијум хидроксид, калијум хидроксид, натријум хидроксид;

(г) соли, као што су амонијум хлорид, калијум хлорат, калијум карбонат, натријумкарбонат, перборат, сребро-нитрат;

(д) неметали, метални оксиди или друга неорганска једињења, као што су калцијум карбид, силицијум, силицијум карбид;

3) хемијска постројења за производњу фосфорних, азотних или калијумових ђубрива (проста или сложена вештачка ђубрива);

4) хемијска постројења за производњу основних производа за заштиту биља и биоцида;

5) постројења у којима се примењују хемијски или биолошки процеси у производњи основних фармацеутских производа;

6) хемијска постројења за производњу експлозива.

8. Јануар 2013. године – децембар 2013. године

Производња енергије:

1) термоенергетска постројења са топлотним улазом изнад 50 MW;

2) рафинерије минералних уља и гаса;

3) коксаре;

4) постројења за гасификацију угља и производњу течних горива из угља;

Управљање отпадом:

1) постројења намењена за одлагање или поновно искоришћење опасног отпада са капацитетом који прелази 10 t дневно;

2) постројења за спаљивање комуналног отпада чији капацитет прелази 3 t/h;

3) постројења за одлагање неопасног отпада капацитета преко 50 t на дан;

4) депоније које примају више од 10 t отпада на дан или укупног капацитета који прелази 25.000 t, искључујући депоније инертног отпада.

9. Јануар 2014. године – март 2014. године

Индустрија минерала – Постројења за производњу азбеста и производа на бази азбеста

Остале активности – Постројења за површинску обраду материјала, предмета или производа коришћењем органских растварача, посебно за одећу, штампање, превлачење, одмашћивање, водоотпорност, бојење, чишћење или импрегнацију, са капацитетом изнад 150 kg/h или више од 200 t годишње.

2. Преглед фаза и корака у процесу селекције БАТ-ова

Издавање интегрисане дозволе заснива се на избору најбољих доступних техника БАТ. Процена и одабир најбољих доступних техника састоји се од **5 фаза/15 корака** које треба следити како би се оправдао коначни избор БАТ за сваки индустријски процес или радну јединицу.

Фаза 1 садржи 4 методолошка корака и обезбеђује анализу полазне основе постојеће ситуације у неком индустријском постројењу путем процене приоритетних загађујућих материја и “слабих тачки” где се те загађујуће материје стварају.

Фаза 2 садржи 3 методолошка корака и фокусирана је на припрему списка БАТ кандидата према њиховом еколошком учинку. Циљ је да се спроведе ефикасна претрага у сложеним BREF документима на такав начин да се најадекватнија најбоља доступна техника за сваку “слабу тачку” може пронаћи и прописно описати како би била кандидат за коначни избор.

Фаза 3 садржи такође 3 методолошка корака и она има за циљ да дефинише очекивано смањене емисије и употребу ресурса који произилазе из примене кандидата за БАТ. Значајну улогу у овој анализи има усаглашеност емисија БАТ кандидата са постављеним Стандардима квалитета животне средине (СКЖС).

Фаза 4 садржи 2 методолошка корака и представља анализирање техничких карактеристика опција БАТ кандидата како би се открило да ли је предложена техника технички зрела да буде примењена на широком индустријском нивоу.

Фаза 5 садржи 3 методолошка корака и састоји се од процене остваривости/одрживости предложених БАТ опција упоређивањем инвестиционих/оперативних трошкова потребних за примену БАТ кандидата са очекиваним уштедама у сировинама и ресурсима.

Крајњи избор најприкладније најбоље доступне технике укључује најзначајније критеријуме избора из IED/IPPC Директиве и мора узети у обзир не само еколошке користи које се очекују од увођења најбоље доступне технике, већ и техничку и еколошку одрживост одговарајућих техника. Неопходно је узети у обзир како еколошку корист која се очекује од увођења најбоље доступне технике, тако и техничку и еколошку одрживост одговарајућих техника.

Фазе које су описане у овом поглављу не треба сматрати алтернативом захтеву за издавање интегрисане дозволе. Оне представљају објашњење обрасца захтева, а сам образац захтева који подносиоци треба да попуне ће се увек заснивати на Правилнику о садржају, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе.

Фаза 1 - Оквир ВАТ анализе (полазна основа)

Корак 1-Попис главних загађујућих материја

Неопходно је извршити класификацију и процену потенцијално опасних материја које се емитују у животну средину из сваке радне јединице неког постројења.

Као главне (приоритетне) загађујуће материје подразумевају се оне које су наведене у Анексу III IPPC/IED Директиве и класификују се као емисије у ваздух и испуштање отпадних вода. Поред тога, количине чврстог отпада које се стварају током неког производног процеса сматрају се приоритетним загађујућим материјама.

Део информација садржаних у Правилнику о садржају, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе је потребан као основа за попис главних загађујућих материја за сваку радну јединицу. Сходно томе раде се табеле у којима се наводе загађујуће материје које настају у различитим радним јединицама или иста РЈ ствара различите загађујуће материје.

Корак 1 има за циљ да утврди која радна јединица више доприноси количини загађења коју постројење емитује у животну средину без било каквог третмана (тј. третмана “технологијама на крају цеви”) тако да оне морају бити приоритети за избор најбоље доступне технике.

Корак 2- Оцена Стандарда квалитета животне средине (СКЖС) у региону

Циљ овог корака је да идентификује да ли постоје било какве локалне осетљивости на емисије из индустријског постројења. Даље испитивање се може спровести у зависности од величине ризика за пријемну животну средину. Постојеће Стандарде квалитета животне средине у региону где се налази постројење би требало преиспитати како би се проценило на који од њих негативно утичу разна испуштања из постројења као целине.

У овом кораку неће се разматрати и мењати СКЖС и одговарајуће Граничне вредности емисије (GVE). Оне се узимају здраво за готово и постављају се приоритетне загађујуће материје које се емитују из неког постројења који поред постојећих емисија из других постројења у истом географском подручју могу негативно утицати на квалитет вода, земљишта, ваздуха у околини.

Корак 3-Приоритизација загађујућих материја и емисија

На основу резултата прва два корака, успоставља се списак приоритетних загађујућих материја, који имају потенцијал да прекрше постојеће или

предвиђене Стандарде квалитета животне средине. Ове загађујуће материје ће бити повезане са релевантним изворима (PJ) у производном процесу.

На овај начин омогућава се првенствено надлежним органима за издавање дозволе да се фокусирају на оне тачке у производном процесу које проузрокују највећу еколошку забринутост; са друге стране, оператери ће бити у могућности да, на основу ове “приоритизације слабих тачака”, планирају неопходне инвестиције, као и да преговарају са надлежним органима о постепеном усвајању прописаних Граничних вредности емисије (GVE) уколико се ти услови примењују.

Корак 4-Анализа сваког производног процеса/радне јединице(PJ)

За сваку радну јединицу врши се анализа производног процеса у смислу пројекта процеса, избора улаза, контроле процеса, врсте мера доброг газдовања, нетехничке мере емитованих загађујућих материја. Ова анализа ће показати потенцијал за унапређење сваке радне јединице и сходно томе где и како пронаћи најприкладнију најбољу доступну технику (BAT) у одговарајућим BREF документима.

Ова анализа је најважнији корак ка увођењу најбољих доступних техника у неко индустријско постројење и у интересу је самог оператора да је спроведе зато што помаже да се издвоје оне производне јединице које стварају загађење.

Резултати фазе 1

Завршетком фазе 1 постижу се следећи резултати:

Списак приоритетних загађујућих материја

- према Анексу II IED (Директиве о индустријској емисији) (Анекс III IPPC Директиве),
 - који могу угрозити локалне СКЖС путем испуштања додатних количина загађујућих материја (Анекс I Директиве ЕУ о СКЖС 2008/105/ЕС),
1. Приоритетни списак радних јединица за увођење најбољих доступних техника (BAT) које стварају велика оптерећења проузрокована загађењем,
 2. Скуп података о “слабим тачкама” у свакој радној јединици нпр. висока потрошња енергије/коришћење воде,
 3. На основу 1-3, скуп тачака за интервенцију (BAT претрага).

Фаза 1 се сматра полазном основом за BAT процену и пружа неопходне информације за циљану претрагу BREF докумената.

Фаза 2 - Списак ВАТ кандидата

Корак 5- Повезаност ВАТ кандидата са “слабим тачкама”

Циљ овог корака је да изврши ефикасну претрагу у сложеним BREF документима како би се могле пронаћи и прописно описати најприкладније од најбољих доступних техника за сваку “слабу тачку” како би била кандидат за коначни избор. Ова претрага ће дозволити оператерима да из опширних BREF информација пронађу оне најбоље доступне технике које се уклапају у њихове сопствене захтеве и оставе по страни. Корак 5 је основа за даљу анализу зато што ће пружити “матрицу” за оцену техничких, економских и еколошких карактеристика сваке најбоље доступне технике и на тај начин њено одрживо увођење у индустријске производне процесе.

Корак 6- Груписање ВАТ кандидата

Имајући у виду да би критеријуме IPPC/IED Директива требало испунити у циљу коришћења мера за спречавање загађења уместо “технологија на крају цеви”, ВАТ кандидати би требало да буду груписани у складу са овим критеријумима, као и у складу са обимом смањења приоритетних загађујућих материја. Корак 6 је уско повезан са Корак 5 тако да се оба могу комбиновати у једном заједничком Кораку.

Груписање најбољих доступних техника се може остварити на 2 начина:

1. За сваку РЈ или
2. За сваку приоритетну загађујућу материју која се емитује из свих радних јединица.

ВАТ кандидати треба да буду, у оба случаја, наведени у силазном редоследу у складу са очекиваним смањењем приоритетних загађујућих материја.

Корак 7- Процена улаза/излаза ВАТ кандидата

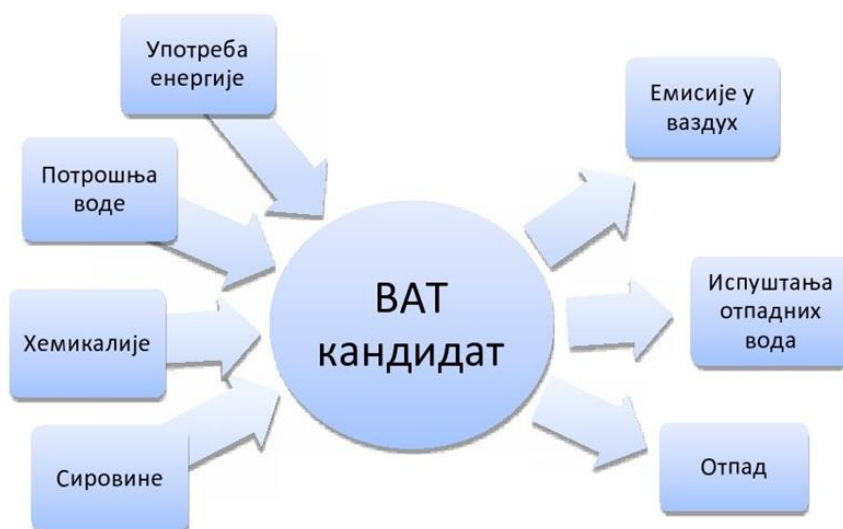
Након завршетка припремних корака биће процењени, приоритизовани и регистровани релевантни улази/излази за сваког ВАТ кандидата. Овај завршни корак фазе 2 завршава процену ВАТ кандидата и омогућава први увид у очекивана постигнућа, у смислу еколошких користи (очување ресурса, смањене емисије у животну средину), уколико ће се најбоља доступна техника уводити у индустријске производне процесе.

Улази које треба процењивати:

- Сировине (t/дан)
- Хемикалије/други адитиви (kg/t сировине)
- Потрошња воде (m³/дан)
- Употреба енергије (kWh/дан)

Излази које треба процењивати:

- Емисије у ваздух (mg/Nm³)
- Испуштања отпадних вода (kg/t сировина или mg/l)
- Отпад (kg/t)

Слика 1. Процена БАТ кандидата према улазима и излазима

Резултати фазе 2

Завршетком фазе 2 постижу се следећи резултати:

1. Списак БАТ кандидата за све проблематичне радне јединице у циљу смањења одговарајућих приоритетних загађујућих материја који садржи:
 - БАТ-AELs (BAT - associated emission levels или emission levels associated with the best available techniques),
 - Ниво смањења приоритетних и других загађујућих материја и
 - Улази (сировине, хемикалије, вода, енергија) за сваког БАТ кандидата,
 - Излази (производи, нус-производи, емисије у ваздух, отпадне воде, количине отпада) за сваког БАТ кандидата.

Фаза 3 - Оцена еколошког учинка ВАТ кандидата

Корак 8-Упоредивање ВАТ излаза са старим емисијама

Корак 8 се односи на документовање резултата који се могу постићи детаљним упоређивањем постојећих процеса са предвиђеном најбољом доступном техником тако да се може остварити приоритизација ВАТ кандидата према њиховој способности да смање приоритетне и друге загађујуће материје на жељени ниво. Ниво смањења загађујућих материја из сваке радне јединице од стране ВАТ кандидата је одлучујући фактор који дефинише која најбоља доступна техника ће бити претходно изабрана као опција за даље истраживање. Након завршетка овог корака указаће се јасна слика оних ВАТ кандидата који омогућавају прелиминарни избор оних најбољих доступних техника којима се може постићи највише могуће смањење емисија.

Корак 9- Упоредивање ВАТ улаза са конвенционалним процесом

Темељно испитивање улаза прописаних за сваку најбољу доступну технику је од највишег интереса оператера зато што, поред добрих еколошких резултата, нижа потрошња ресурса доводи до уштеде трошкова. Са друге стране, ова перспектива је интересантна и за надлежне органе који издају дозволу зато што могу проценити да ли је оператер прописно обрадио критеријуме од 1 до 9 Анекса III IED Директиве. Стога је анализа улаза најбоље доступне техника важна, јер омогућава да се они ВАТ кандидати који постижу добре резултате одговарајућих нивоа емисија (AEL) у комбинацији са рационалном потрошњом ресурса поставе као највиши приоритет.

Корак 10- Процена могућег ризика који би могао угрозити Стандарде квалитета животне средине (СКЖС)

Ова анализа ће пружити јасну слику еколошког учинка свих ВАТ кандидата и издвојити оне који постижу најбоље резултате. Овај корак може постати веома сложен, будући да, треба предузети квантификацију утицаја на животну средину. У Правилнику о садржају, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе не постоји јасан, детаљан опис методе или врсте информација које су потребне да би се проценили утицаји на животну средину.

Резултати фазе 3

Завршетком фазе 3 постижу се следећи резултати:

1. Списак опција ВАТ кандидата претходно изабраних према њиховом еколошком значају (смањење емисија, коришћење ресурса...),
2. Списак радних јединица на које се опције ВАТ кандидата могу применити и
3. Извештај о очекиваним утицајима ВАТ емисија на животну средину (вода, ваздух, земљиште).

Фаза 4 - Оцена техничког учинка БАТ кандидата

Корак 11-Анализа техничких карактеристика БАТ кандидата

У овом кораку процена техничких карактеристика сваког БАТ кандидата се мора извршити како би се пружио први увид у технички карактер најбоље доступне технике нпр. да ли је једноставна или сложена у функционисању или да ли су потребне веће техничке интервенције за њено увођење у постојећи производни процес. Јасна слика техничких карактеристика најбоље доступне технике омогућава оператерима да планирају читав производни ланац пре било какве друге техничке или друге интервенције.

Поред улаза и излаза процеса који су већ испитани морају се испитати следеће техничке карактеристике БАТ кандидата:

- Ток и параметри процеса,
- Врсте опреме,
- Врста, величина техничких измена у постојећем производном процесу потребних за увођење најбоље доступне технике,
- Оперативни захтеви (радна снага, обука, запошљавање нових кадрова, било које промене у свакодневном раду, сигурносна питања).

Слика 2. Анализа техничких карактеристика БАТ кандидата

За анализу техничких карактеристика, оператер мора да успостави контролну листу која ће се користити као опште смернице за испитивање техничких карактеристика предвиђених БАТ опција. При томе ће полазна тачка бити сваки технички опис поменут у релевантном BREF документу.

Корак 12- Процена техничке одрживости БАТ кандидата

Након што су процењене техничке карактеристике БАТ кандидата потребна је даља анализа како би се открило да ли је предложена најбоља доступна техника технички одржива или не. При томе, критеријуми описани у Анексу III IE Директиве (Анекс IV IPPC Директиве) ће бити главна референца за процену да ли БАТ кандидат може бити коначно усвојен од стране оператера и уведен у одговарајући индустријски производни процес.

Неки од најзначајнијих техничких критеријума који дефинишу у којој је мери предложени БАТ кандидат технички одржив да би се усвојио су:

- Могућност поновног коришћења и рециклирања материја које се стварају и користе у процесу и у третману отпада,
- Технолошки напредак и промене у научним сазнањима и схватањима,
- Временски период потребан да се уведе најбоља доступна техника,
- Потреба да се спречи или сведе на минимум укупни утицај емисија на животну средину и могући ризици,
- Информације објављене од стране јавних међународних организација.

Слика 3. Критеријуми који дефинишу у којој мери је БАТ кандидат технички одржив

Резултати фазе 4

Завршетком фазе 4 биће постигнути следећи резултати:

1. Списак претходно изабраних најбољих доступних техника који садржи главне техничке карактеристике сваке од њих,
2. Списак предности оних најбољих доступних техника које показују највиши степен усаглашености са IED/IPPC критеријумима.

Фаза 5 - Оцена економске одрживости БАТ кандидата***Корак 13-Обрачун инвестиционих трошкова за увођење БАТ кандидата***

Инвестиционим трошковима сматрају се трошкови за набавку опреме, изградњу уређаја и измене постојећих радних јединица. Процена трошкова везаних за улагање које је потребно за увођење најбоље доступне технике је, у одређеној мери, одлучујући фактор за коначни избор најбоље доступне технике. Ово може представљати проблем будући да у многим случајевима високи инвестициони трошкови могу довести до спречавања увођења најбоље доступне технике. Детаљне информације које се тичу валидације трошкова, цене опреме, документације о неодређености података, итд. могу се наћи у разним изворима и литератури, нарочито у BREF документима о Економији и ефектима у различитим медијима, као и у извештају ЕЕА (Европске агенције животне средине) Смернице за дефинисање трошкова мера заштите животне средине.

Корак 14-Обрачун оперативних трошкова за увођење БАТ кандидата

Обрачун оперативних и трошкова одржавања је суштински фактор за коначни избор релевантне БАТ опције пружајући први увид у потенцијал уштеда трошкова опције БАТ кандидата и могућност наплате инвестиције у будућности.

Списак главних ставки које дефинишу оперативне и трошкове одржавања (ОТ):

1. Енергетски трошкови-набавка и употреба:
 - Струја,
 - Нафтни деривати,
 - Природни гас,
 - Угаљ или друга чврста горива.
2. Трошкови материјала и услуга:
 - Замена (резервних) делова,
 - Хемикалије,
 - Потрошња воде,
 - Еколошке услуге попут услуга за третирање и одлагање отпада.
3. Трошкови рада:
 - Оперативно, надзорно и особље за одржавање,
 - Обука горе наведеног особља.
4. Фиксни оперативни трошкови и трошкови одржавања (ОТ):
 - Осигурање,
 - Накнаде за лиценцу,
 - Снабдевање за хитне случајеве,
 - Други општи режијски трошкови.

Слика 4. Шема главних ставки које дефинишу оперативне и трошкове одржавања

Корак 15- Процена границе рентабилности инвестиције

Ово је завршни корак целокупне анализе који омогућава оператеру да види да ли ће се ВАТ инвестиција некако исплатити услед уштеда у оперативним трошковима и трошковима одржавања које треба постићи.

Сходно томе овај корак представља најважније разматрање у целокупној економској анализи која је до сада спроведена. Оно одражава корисност увођења најбоље доступне технике у потпуности и може убедити инвеститора у неопходност увођења једне или више добрих ВАТ опција у индустријски производни процес. Мора се истаћи да би идеална ситуација била да се ВАТ инвестиција може исплатити током њеног века трајања од уштеда у оперативним/трошковима одржавања. Међутим, то није увек изводљиво. У сваком случају увођење најбоље доступне технике доводи до јасне уштеде трошкова која углавном позитивно доприноси економским резултатима предузећа у већој или мањој мери.

Резултати фазе 5

Завршетком фазе 5 биће постигнути следећи резултати:

1. Списак претходно изабраних најбољих доступних техника који садржи обрачуне очекиваних инвестиционих и оперативних трошкова као и трошкова одржавања,
2. Списак повлашћених - оних најбољих доступних техника које показују извесну економску привлачност тј. изгледају економски одрживе.

Слика 5. Шема фаза и корака у процесу издавања интегрисане дозволе